

- 1) Reparațiunea șoselei care duce de la Măcin la Gheat.
- 2) Repararea și împietrirea din nou a șoselelor existente.
- 3) Continuarea șoselei spre Chiustendje.

Guvernul a binevoit a delega un inginer din corpul tehnic, spre a dirige aceste lucrări; Domnul inginer, studiind traseul cel mai convenabil pentru legarea prin șosea a orașului Măcin cu Tulcea și Babadag va avea a se pronunța dacă este mai avantajos a se continua direct șoseaua între Isaccia și Măcin, sau a o face să treacă prin comuna Cerna, unind-o cu șoseaua Tulcea—Babadag, la un punct aproape de Cataloi.

PREFECTUL JUDEȚULUI

Gheorghe M. Ghica

OPT SCRISORI CĂTRE PANAIT CERNA

Poți fi de acord cu cele spuse de George Călinescu despre Panait Cerna, că „nu e în realitate decît un modest poet, trudnic, în luptă cu limba, conceptual, oratoric, avînd cu toate astea noia lui“⁽¹⁾ — și nici ultimul său editor Valeriu Răpeanu, nu susține în fond altceva⁽²⁾ — dar lecturarea corespondenței primite de poet în ultimii ani de viață și aflătoare la *Academia R.S.R., Secția Manuscrise*⁽³⁾, ni-l arată așa cum a fost atunci, înconjurat de mare admirație, de sinceră admirație și prietenie, speranță pentru poezia românească și pentru învățămîntul filozofic.

Prezentăm 3 serii de scrisori trimise lui Panait Cerna, 8 la număr, cu semnificații diferite, dar care ne ajută la înțelegerea cîtorva momente din viața lui atît de scurtă și totuși, atît de puțin cunoscută. În tot cazul, e vorba de ultimii ani de viață 1910—1912, petrecuți — ca și alți cîțiva dinainte — în Germania unde-și pregătea un nesuferit — în comparație cu poezia care-l tortura plăcut — doctorat în filozofie, pe care-l va și lua cu cîteva zile înaintea morții.

Primele două sînt, după ștampila poștei, căci altminteri sînt nedatate, de la sfîrșitul lui 1910 și începutul lui 1911 și sînt semnate de Garabet Ibrăileanu.

1. George Călinescu, *Istoria Literaturii Române*, compendiu, Ed. pentru Literatură, București, 1968, p. 263.
2. Valeriu Răpeanu, *Noi și cei dinaintea noastră*, București, 1966, Prefață la Panait Cerna — „Poezii“ Ed. pentru Literatură 1963.
3. Sub cota generată Arh. Panait Cerna, Corespondență primită

1—20
S CCLXIV

(5 Dec. 1910)

Ai primit certificatul trimis ?

Dragă Cerna.

Să mă scuzi că-ți răspund așa de târziu. Cum mi-ai scris m-am dus la Ionică, care mi-a făgăduit că va face tot posibilul să-ți găsească banii, dar nu mai speră c-ar mai putea face ceva cu Filip.

Până ce va găsi suma, ți-a trimis deocamdată vreo 60 de lei.

Cărțile pe care le-ai lăsat la mine, le-am dat lui Ionică, care le-a lănat lui Nea Iancu (Kal), Bianu și Brătescu Voinești.

Restul le voi da eu. Crede-mă că-s alți de ocupat încît nu-mi rămîne timp să scriu o scrisoare.

După cum știi am 6 clase la liceul Lazăr, adică peste 300 caete (concursuri) de corectat... is vîndut.

Am fost mai deunăzi prin str. Cosma 16 și le-am văzut pe D-rele Rădulescu.

Dragomirescu mi-a cerut adresa ta, să-ți mulțumească pentru felicitare.

Te sărut, mult, mult, Garabet⁽⁶⁾.

(2 febr. 1911)

Dragă Cerna.

Cum am primit scrisoarea ta, am fost la Ionică, căruia i-am comunicat cele scrise de tine și a spus că va interveni așa după cum dorești tu. Nu ți-am răspuns îndată din pricina asaltului ce-mi dau mereu caetele de lucrări trimestriale și de compoziție ale sutelor mele de elevi. Conv. (orbiti) critice au ajuns în cel mai critic stadiu al existenței lor; unele reviste au și anunțat încetarea lor. Îți voi trimite Calindorul Minervei, împreună cu o revistă ce apare în Olanda „Junimea” pe care o voi căpăta zilele acestea și în care revistă e un articol al lui Benciu despre tine. Lui Zaharia i-am dat un volum de-al tău, rămînînd ca atunci cînd vei veni în București, să-i scrii cîteva cuvinte pe el.

Mi-a părut bine de hotărîrea luată de a te prezenta la doctorat. Acela de aici nu așteaptă decît să-ți vadă diploma, că ți-au găsit rost la Iași — o catedră de literatură română —, care — mi s-a spus — te așteaptă cu brațele deschise și poate și alte lucruri bune te așteaptă. Dă-i deci înainte și noroc la toate. Sărutări Garabet.⁽⁶⁾

4. Arhiva Panait Cerna. Corespondență primită

$\frac{20(4)}{S \text{ CCLXIV}}$

5. Loc. cit. S $\frac{20(5)}{\text{CCCLXIV}}$

290

Al doilea lot de scrisori, 4, sînt foarte importante sub cel puțin două aspecte pe care le vom nota, numai :

I). Ele vin din partea lui Vasile Goldiș, fruntaș al Partidului Național Român din Transilvania și redactor al ziarului „Românul” din Arad. Solicitarea de către Goldiș a colaborării lui Cerna — și efectivă sa colaborare la acest ziar cu o poezie „Cîntec de marie”, constituie încă un aspect al legăturilor peste timp și spații a românilor din Dobrogea și Transilvania.

II) Corespondența ne-a dat posibilitatea a aduce o corectură de datare a publicării unei poezii a lui Panait Cerna⁽⁶⁾. Și din aceste scrisori reiese importantul loc pe care și-l cîștigase în lumea literelor române, tinărul de 30 de ani, doctorand în filozofie.

„ROMÂNUL” ziar al P. N. R. din

Ungaria și Transilvania

Arad, 21 februarie 1911

Iubite domnule Cerna.

Vă mulțumesc din inimă pentru această corespondență și pentru lucrările trimise. Vă rog să rămîneți colaborator permanent al ziarului și îndeosebi vă rog ca afară de lucrări literare să ne trimiteți și corespondență din Germania din cînd în cînd întorînd publicul despre cele împlinite acolo. (Bineînțeles lucruri care pot să ne intereseze și pe noi).

Cu deosebită stimă, V. Goldiș⁽⁶⁾

Arad, 22 februarie 1911

Iubite domnule Cerna.

Corespondența a sosit aici prea tîrziu pentru a putea face corecturile cerute în poezia „Cîntec de marie”. Poezia s-a și publicat deja în numărul de ieri. În poezia „Lui Lev Tolstoi” însă am făcut cf. dorinței Dvs. Se va publica ori sîmbătă, ori duminică. Aș fi fericit să am cît mai multe poezii ale Dvs. și în proză.

Vă salut cu iubire

V. Goldiș⁽⁶⁾

6. E vorba de poezia „Cîntec de marie” considerată ca apărută postum, cînd de fapt ea apăruse cu doi ani înainte de moarte. (vezi Gh. Dumitrescu „O postumă?”, în Tomis, Constanța nr. 11/1971 p. 18.

7. Arhiva Panait Cerna. Corespondență primită, cota S $\frac{16(1)}{\text{CCLXIV}}$

8. Ibidem, S $\frac{16(2)}{\text{CCLXIV}}$

291

Arad 15 martie 1911

Iubite domnule Cerna.

Te rog frumos ai bunătaea a ne trimite ceva pentru numărul nostru de paști. Dorim să-l scoatem pe cel puțin 48 de pagini și aș vrea să iasă splendid.

Dar lucrarea trebuie să o avem cu cel puțin 10 zile înainte de paști. Căci tipărirea părții literare se începe deja atunci.

Vă salut cu iubire

V. Goldiș⁽⁹⁾

Arad 20 martie 1911

Iubite domnule Cerna.

Am dispus cum ați cerut.

Vi-am scris la Leipzig. Se vede nu ați primit. Vă scriem acum la Schulottenburg(?) rugarea ca să aveți bunătaea a ne trimite ceva pentru numărul nostru de paști, dar trebuie să fie aici cu 10 zile înainte căci atunci se începe tipărirea părții literare.

Vă salut cu iubire

V. Goldiș⁽¹⁰⁾

Ultimele două scrisori sînt de la un prieten, avocat îmi pare, și sînt cele mai amicale, cele mai calde. Informațiile pe care ni le dau sînt multiple și fără îndoială, istoricul literar va ști a le folosi cum se cuvine. Reținem măcar, în ce-l privește pe istoric, despărțirea, sau tendința de despărțire a tinerilor din cadrul Junimii, cu toată strălucirea, cam orbitoare, e drept, a lui Titu Maiorescu. Antoniade ne vorbește despre ruperea lui, de Junime, dar și Cerna gîndea la fel⁽¹¹⁾.

Călimănești 14/27 aprilie 1911

Frate Cerna

Mare bucurie mi-au cășunat rîndurile tale după atîta timp, și cu nerăbdare aștept mai slobode vremuri ca să-ți răspund cum se cuvine unui poet ca cel ce

9. Ibidem, S¹⁸⁽³⁾_{CCLXIV}

10. Ibidem, S¹⁶⁽⁴⁾_{CCLXIV}

11. Panait Cerna — „De-aș avea eu coiful din poveste”. Prefață de Valeriu Răpeanu, Ed. Tineretului, București, 1965, p. 10 — Scrisoare din Heidelberg

a scris ultima poezie (vezi „Convorbiri literare” din urmă). Și iată că petrec vacanța paștilor la Călimănești (unde beau apă de Căciulata pentru dregerea răunchilor mei oboșiți și betegliți), Oltul și codrul înverzit, pomii înfloriți și cucii. Muntele Cozia și creștetul alb de zăpezi (noi l-am botezat Soracte (Sovacie? Soracte? n.h.) — amintirile clasice — înainte să-i știu adevăratul nume), m-am dus cu gîndul sărăși la dulcele poet care ești tu (nu îți-o lua prea lasupra). Nici un moment nu m-am gîndit să te acuz pentru tăcerea ta; știu și eu cum te fură valul și sînt atîtea lucruri care se amîna dintr-o zi în alta.

Tu crezi că filozofia a venit la putere? Care filozofie? Ce filozofie?

Dacă ai fi fost în țară și mai ales dacă ei fi fost nevoit ca mine, prin slujba mea să asisti la bucatăria politică a alegerilor, ai fi văzut al cărei filozofii a fost timpul, ai fi văzut ce s-a ales din vorbele mari (mai mult late) ale corilelor Junimăști. Niște histrioni care ca orice histrioni au ca esență suplimentară, nesinceritatea. Despărții suflătește de mult de acești domni acum m-am desprins și socialmente.

De niște oameni așa de mari, aproape zei, n-am mai îndrăznit să mă apropii. N-am fost nici pe la Maiorescu, nici pe la administrația Convorbirilor literare, nici n-am subscris la banchetul lor anual. N-am avut și nici n-am intenția să candidez la Iași și dacă aș voi să pătrund undeva n-aș voi să pătrund prin ei ci împotriva lor. Sînt sătul pînă-n gît de acești falși pontifi, de acești sinistri iasori, cei mai mulți, niște parveniți invidioși. Îi cunoști și tu destul cred, că doar i-ai păscut. Dar să-i lăsăm acum în judecata istoriei; sine ira et studio.

Aș fi dorit de la tine ceva amănunte despre viața și planurile tale; cînd termini, cînd te înțoreci? Mi-a plăcut mult și „Oda lui Tolstoi” și populara cu șoimul, pasăre vicleană. Aceasta din urmă, eu cu slaba mea judecată o consider cu(?) capod'opera. Al dracului ești, măi aturisăule! Să trăiești mamă dragă! Ai candel, n-am ce spune.

Îi vezi pe nenea Iancu? Piesa lui trebuie să fie gata.

Ciolec al nostru stă în țară: își clădește niște mîndruțe de case pe calca Dorobanților. De vară trage tot la Sinaia. Pîrnîșor al nostru a făcut-o: s-a însurat cu Allievo și acum petrece neprihănta lui kînă de miere în Italia, ba la Roma, ba la Riecca di Papa, ba la Frascati. Ferice de el! Mișu, frate-meu e actualmente la Sinaia, în vacanță.

din 1908 — „știi ce mă preocupă deocamdată cel mai mult? Să-i recapăt cît mai curînd deplina libertate sufletească. Aș vrea să mă întorc în țară și să trăiesc numai de pe urma propriei mele munci. Ori este asigurări aș primi că nu afirm de nimeni întru nimic, trebuie să mănturisesc că numai gîndul că se așteaptă ceva de la mine în schimbul sprijinului material ce mi se dă e o jenă pentru demnitatea mea de arti și pentru dezvoltarea mea normală în ale literaturii. Vreau să fiu cu totul liber de astfel de sugestii, vreau să scriu numai cînd mi se umple sufletul de lumină sau de lacrimi, vreau să public numai cînd socot eu cu cale”.

D-na Brăiloiu mi-a scris întrebând de adresa ta. I-am dat-o Frazy e închinată de corespondența cu tine. Spune multă dragoste fratelui Mărculescu.

Te îmbrățișez ; Nu îți supărat și scrie-mi.

Al tău Const.
C. Antoniadă, Str. Frunzelor
București¹²⁾

11/24 iunie 1912

Frate Cerna,

Îți trimit astăzi revista lui Găvănescu cu raportul asupra lui Negulescu și a subsemnatului. Elogios destul. Dar nu e ceva grozav ca stil sau profunzime. Plîroforiște-te și tu. Cînd vii în țară ? Cînd dai doctoratul ?

Am citit „Romanta” ta și o găsesc din cele mai bune. Ultimele 3 strofe sînt admirabile, inepicabile. Mă șifonează în primele strofe „trena”. N-ai putea s-o înlocuiești ori vrei să încetățenești tu, cuvîntul ?...¹³⁾

Comentariile asupra acestor citorva scrisori n-au intrat în atenția noastră. Ele sînt, repet de preocuparea istoricului literar. E vorba de oarecari identificări de persoane (nu ne referim la „Nea Iancu” pe care-l identifică oricine) ci la altele, amintite pe numele cel mic, ba chiar cu întregul în această corespondență.

Nădăjduim că am reușit a aduce cîteva date noi, de trebuință biografului lui Panait Cerna, poet român, fiu al pămîntului românesc dintre Dunăre și Mare.

GH. DUMITRAȘCU

12. Corespondență Panait Cerna, primită, S $\frac{1(1)}{\text{CCLXIV}}$

13. *Ibidem*, S $\frac{1(2)}{\text{CCLXIV}}$

EXPLOATAREA PESCUITULUI ȘI CONSECINȚELE ACESTEIA ASUPRA MUNCHI ȘI VIETII PESCARILOR DIN JUDEȚUL TULCEA ÎN PERIOADA 1919—1944.

GLIGOR STAN

Pescuitul în județul Tulcea datorită excepționalei bogății în ape—Dunărea cu delta, Marea Neagră cu lacurile limitrofe — a constituit și continuă să fie ocupația principală a unei însemnate părți din populație.

O statistică din anul 1927, consemna că 53,3% din suprafața județului Tulcea era acoperită de bălți și lacuri¹⁾. Din această suprafață ponderea cea mai însemnată o deținea Delta Dunării — cea mai întinsă suprafață de apă dulce a țării — care împreună cu stufăriile, grîndurile și plaurul ocupa 430.000 ha²⁾.

Documentele referitoare la populația pescărească din județ, de asemenea, reflectă o creștere a numărului acesteia în special în perioada dintre cele două războaie mondiale. Astfel dacă imediat după încheierea primului război mondial numărul pescarilor scade la 2573³⁾ față de 2696 cîți erau în anul 1903⁴⁾, în anul 1930 numărul populației pescărești crește la 12.273⁵⁾.

Din punct de vedere al administrației piscicole, județul Tulcea a constituit o regiune separată, fiind, de departe, cea mai însemnată din cele 6 regiuni piscicole ale țării, purtînd pînă în anul 1937 denumirea de regiunea a IV-a piscicolă și ulterior regiunea a III-a piscicolă.

1 Arh. St. Tulcea, fond Prefectura județului Tulcea, Serviciul administrativ, Dosar nr. 523/1927, fila 303.

2 Vezi „Dobrogea jună” din 1 februarie 1924.

3 Expunerea situației județului Tulcea pe anul 1922, Tulcea, 1923, p. 153.

4 Județul Tulcea, Date de seamă prezentate Consiliului județean de Luca Ionescu, prefect, București, 1904, p. 326.

5 Calculat după datele din Recensămîntul general al populației României, vol. VI, București, 1930, p. 534—544.